

Svar på skriftligt spørgsmål om social- och hälsovårdsministeriets riktlinjer om distansförsäljning av alkohol

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 333/2018 rd undertecknat av riksdagsledamot Sinuhe Wallinheimo /saml mf.l.:

Varför ger social- och hälsovårdsministeriet på sin webbplats och i notifieringen till kommissionen och omsorgsministern i sin bloggtext på SHM:s webbplats motstridig och med tanke på innehållet kritikutsatt information om laglighetsstatus gällande distansförsäljningen av alkohol och Visnapuudomens betydelse,

hur är det möjligt att arbetsgruppen som tillsattes utifrån riksdagens mandat lägger fram så långtgående förslag i en fråga som är fast anknuten till EU-rätten för den inre marknaden så att hörande av EU-rättens sakkunniga helt förbises,

hur har SHM kunnat komma fram till att föreslå nya åtgärder som åtstramar de kvantitativa importbegränsningarna och tillämpningsområdet för förbud mot åtgärder med motsvarande följder och som sålunda uppenbart strider mot 37.2 FEUF,

varför stödjer sig SHM i sin tolkning av rättspraxis gällande distansförsäljning nästan uteslutande på ett rättsfall (HD "Visnapuu") som inte ens gäller distansförsäljning utan olovlig detaljhandel i Finland trots att det finns fullständigt tillämplig rättspraxis att tillgå (t.ex. EUT "Rosengren"),

vilka jämförelser har SHM i beredningen av sin framställan om distansförsäljning gjort med situationen i Sverige som har samma monopolsystem som Finland och där man inte håller på att förbjuda distansförsäljning och

varför har SHM i samband med notifieringen om distansförsäljning påstått för EU-kommissionen att den nuvarande alkohollagen innehåller ett förbud mot distansförsäljning och att man i behandlingen av ett enskilt fall om olovlig detaljhandel i HD:s avgörande hade tagit ställning till gränsöverskridande distansförsäljning?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Internetförsäljning och hemtransport av alkoholdrycker är förknippat med en härva juridiska frågor som har behandlats både i Europeiska unionens domstol och i nationella domstolar i mer än tio år. Det har varit fråga om huruvida internetförsäljning och hemtransport är förbjudna för

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 333/2018 rd

utländska företag i alkohollagen (1102/2017). Dessutom har det varit oklart om ett sådant förbud trots allt strider mot Europeiska unionens rätt.

Utmärkande för komplicerade rättsliga frågor är att parterna lägger fram sina egna synpunkter och lösningsförslag. I många fall ändras även domstolarnas avgöranden och det är först i högsta rättsinstansens dom som det slutliga avgörandet ges.

I spørgsmålet henvisas till att Europeiska unionens domstol har gett ett förhandsavgörande i målet C-198/14 Visnapuu. Domstolen har rubricerat sin dom: ”Distansförsäljning och transport av alkoholdrycker från en annan medlemsstat”. I juni 2018 gav högsta domstolen sitt avgörande HD:2018:49 i vilket den har tillämpat Europeiska unionens bindande förhandsavgörande. Högsta domstolen ansåg i domen som gavs som prejudikat att internetförsäljning och hemleverans av alkoholdrycker enligt alkohollagen är förbjudna. Dessutom kom högsta domstolen fram till att detaljhandelsmonopolet och systemet med detaljhandelstillstånd inte strider mot unionsrätten.

Social- och hälsovårdsministeriet har den uppfattningen att synpunkter och lösningsförslag som framförts före högsta domstolens avgörande i det här skedet inte längre är av betydelse t.ex. eftersom leverans av sålda alkoholdrycker till konsumentens hem eller en annan plats som han eller hon anger tydligt förbjuds i enlighet med alkohollagen. Högsta domstolen konstaterar särskilt att det är möjligt att effektivt övervaka alla i alkohollagen tillåtna försäljningsmetoder, men att det inte är möjligt att heltäckande övervaka den ovan nämnda förbjudna försäljningsmetoden (punkt 63 i domen).

Så som konstateras i spørgsmålet har social- och hälsovårdsministeriet på sin webbplats fastställt att det i alkohollagen inte särskilt föreskrivs att internetförsäljning eller ”distansförsäljning” från utlandet skulle var förbjudet. Därefter behandlas på webbplatsen särskilt den ostridiga bestämmelsen i alkohollagen enligt vilken ingen får sälja alkoholdrycker till konsumenters hem. Även om det inte finns en uttrycklig bestämmelse om distansförsäljning är enligt social- och hälsovårdsministeriets uppfattning all sådan detaljhandel i vilken alkoholdrycker levereras till konsumenten på annat sätt än vad som tillåts i alkohollagen åtminstone för tillfället olaglig. Eftersom social- och hälsovårdsministeriet inte har information om sådan detaljhandel från utlandet i vilken alkoholdryckerna skulle överlåtas till köparna på i alkohollagen avsedda och godkända försäljningsställen verkar det fortfarande som om all detaljhandel från utlandet till Finland i vilken säljaren ordnar transporten av dryckerna förbjuds i alkohollagen. Europeiska unionens domstol har betecknat den här verksamheten som ”distansförsäljning”.

En ny lagberedningen inleds alltid utifrån innehållet i den gällande alkohollagen. Social- och hälsovårdsministeriet har utgående från högsta domstolens ovan nämnda dom och det av riksdagen godkända uttalandet berett förtydligande bestämmelser om distansförsäljning. Samtidigt har förslag som gjorts i Sverige och ställningstaganden om förbud mot gränsöverskridande distansförsäljning utretts. Som en betydelsefull skillnad har åtminstone setts att det svenska parlamentet inte har förutsatt att avgörandena om distansförsäljning inte får äventyra det inhemska näringslivets likställdhet med utländska konkurrenter.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 333/2018 rd

I samband med beredningen har också rättspraxis i 37 artikeln i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt som särskilt nämns i spørgsmålet utretts. Avvikande från vad man låter påskina i spørgsmålet förbjuder andra stycket i den nämnda artikeln åtminstone inte en utvidgning eller rentav inrättande av helt nya monopolställningar (t.ex. redan mål 6/64; Costa v. ENEL).

Helsingfors 19.9.2018

Familje- och omsorgsminister Annika Saarikko